ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

Μεταπτυχιακή διατριβή

ΜΕ ΤΟ ΒΛΕΜΜΑ ΣΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΗ: Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΙΑΠΩΝΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΕΧΝΗ ΤΟΥ 19^{ΟΥ} ΑΙΩΝΑ

Ξένια Ρούσου

Λεμεσός 2026

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΤΗΝ
ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

ΜΕ ΤΟ ΒΛΕΜΜΑ ΣΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΗ: Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΙΑΠΩΝΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΕΧΝΗ ΤΟΥ 19^{ΟΥ} ΑΙΩΝΑ

Ξένια Ρούσου

Λεμεσός 2026

Πνευματικά δικαιώματα
Copyright © Ξένια Ρούσου, 2026
Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Η έγκριση της μεταπτυχιακής διατριβής από το Τμήμα Καλών Τεχνών του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου δεν υποδηλώνει απαραιτήτως και αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα εκ μέρους του Τμήματος.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω ιδιαίτερα τον Γεώργιο Μάρκου για την πολύτιμη καθοδήγηση, τη συνεχή υποστήριξη και την ουσιαστική συμβολή του καθ' όλη τη διάρκεια εκπόνησης της παρούσας μεταπτυχιακής διατριβής. Οι εύστοχες παρατηρήσεις του, η επιστημονική του κατάρτιση και η ενθάρρυνσή του υπήρξαν καθοριστικές για την ολοκλήρωση της εργασίας. Παράλληλα, θα ήθελα να εκφράσω τις ευχαριστίες μου προς τους διδάσκοντες του μεταπτυχιακού προγράμματος για τις γνώσεις και τα εφόδια που μου προσέφεραν, συμβάλλοντας ουσιαστικά στη διαμόρφωση της επιστημονικής μου σκέψης. Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά την οικογένεια μου για την αμέριστη στήριξη, την κατανόηση και την υπομονή που επέδειξαν σε όλη τη διάρκεια των σπουδών μου, καθώς και τους φίλους μου για τη συμπαράσταση και την ενθάρρυνσή τους.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα μεταπτυχιακή διατριβή εξετάζει τη συμβολή της ιαπωνικής τέχνης στη διαμόρφωση της ευρωπαϊκής τέχνης κατά τον 19ο αιώνα, με έμφαση στον Ιμπρεσιονισμό και τον Μεταϊμπρεσιονισμό, μέσα από το έργο των Claude Monet, Vincent van Gogh και Mary Cassatt, αναλύοντας τον τρόπο με τον οποίο η πρόσληψη της ιαπωνικής αισθητικής επηρέασε τη μορφολογία, τη θεματολογία και τις τεχνικές τους. Αρχικά, παρουσιάζεται το ιστορικό και πολιτισμικό πλαίσιο της Ιαπωνίας, με ιδιαίτερη αναφορά στην περίοδο Έντο (1603–1868), μια εποχή πολιτικής σταθερότητας και οικονομικής ανάπτυξης που ευνόησε την καλλιτεχνική παραγωγή, ιδίως μέσω των ξυλογραφιών ukiyo-e, οι οποίες επέτρεψαν τη μαζική διάδοση προσιτών έργων τέχνης με θέματα από την καθημερινή ζωή, τα τοπία και την αστική εμπειρία. Τα έργα αυτά, με χαρακτηριστικά τις επίπεδες χρωματικές επιφάνειες, τα έντονα περιγράμματα, την ασυμμετρία και τις καινοτόμες οπτικές γωνίες, διαφοροποιούνται ουσιαστικά από τη δυτική παράδοση και αποτέλεσαν σημαντική πηγή έμπνευσης για τους Ευρωπαίους καλλιτέχνες. Εξετάζονται επίσης οι σημαντικοί Ιάπωνες δημιουργοί Utagawa Hiroshige, Kitagawa Utamaro και Katsushika Hokusai, των οποίων τα έργα αναδεικνύουν βασικές αισθητικές αρχές, όπως η απόδοση της ατμόσφαιρας στο τοπίο, η εκφραστική προσωπογραφία και η δυναμική απεικόνιση της φύσης, όπως στο εμβληματικό έργο. Το Μεγάλο Κύμα έξω από την Καναγκάβα. Μετά το άνοιγμα της Ιαπωνίας στο διεθνές εμπόριο το 1854, η διάδοση της ιαπωνικής τέχνης στην Ευρώπη οδήγησε στην εμφάνιση του Japonisme, το οποίο συνέβαλε καθοριστικά στην ανανέωση της ευρωπαϊκής καλλιτεχνικής έκφρασης. Ο Monet υιοθέτησε στοιχεία όπως οι επίπεδες χρωματικές επιφάνειες και η ασύμμετρη σύνθεση, ο van Gogh ενσωμάτωσε πιο άμεσα τα χαρακτηριστικά αυτά στο προσωπικό του ύφος μέσω έντονων χρωματικών αντιθέσεων και απλουστευμένων μορφών, ενώ η Cassatt επηρεάστηκε από την ιαπωνική χαρακτική στις απεικονίσεις της καθημερινής και οικιακής ζωής, δίνοντας έμφαση στην καθαρότητα της γραμμής και στις ανθρώπινες σχέσεις. Συνολικά, η διατριβή καταδεικνύει ότι η ιαπωνική τέχνη διαδραμάτισε καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση νέων οπτικών προσεγγίσεων και αισθητικών αρχών στη νεότερη ευρωπαϊκή τέχνη.

Λέξεις Κλειδιά: Ιαπωνία, Ιμπρεσιονισμός, Μεταϊμπρεσιονισμός

ABSTRACT

This postgraduate dissertation examines the contribution of Japanese art to the development of European art in the nineteenth century, with a focus on Impressionism and Post-Impressionism, through the work of Claude Monet, Vincent van Gogh, and Mary Cassatt, analyzing how their engagement with Japanese aesthetics influenced form, subject matter, and technique. It begins by outlining the historical and cultural context of Japan, particularly the Edo period (1603–1868), a time of political stability and economic growth that fostered artistic production, especially through ukiyo-e woodblock prints, which enabled the mass productionof affordable artworks depicting everyday life, landscapes, and urban scenes. Characterized by flat areas of color, bold outlines, asymmetry, and innovative perspectives,ukiyo-e differed significantly from Western traditions and became a major source of inspiration for European artists. The study also considers key Japanese figures such as Utagawa Hiroshige, Kitagawa Utamaro, and Katsushika Hokusai, whose works exemplify atmospheric landscape, expressive portraiture, and dynamic representations of nature, as seen in The Great Wave off Kanagawa. Following Japan's opening to international trade in 1854, the spread of Japanese art in Europe led to the emergence of Japonisme, which played a decisive role in reshaping European artistic expression. Monet adopted elements such as flat color and asymmetrical composition; van Gogh integrated these features more directly into his distinctive style through strong contrasts and simplified forms; and Cassatt drew on Japanese printmaking in her depictions of domestic life, emphasizing clarity, simplicity, and human relationships. Overall, the dissertation demonstrates that Japanese art significantly influenced European artists, contributing to the development of new visual approaches and aesthetic principles in modern art.

Key words: Japan, Impressionism, Post-Impressionism